

Släktresa till Fröå gruva och Huså kopparverk 2025

Sommaren 2025 planerar Beskowska släktföreningen en resa till Östersund för att besöka Fröå gruva och Huså kopparverk mm. Släkthistorien om Huså och Fröå finns beskriven i släktkrönikans kapitel 8 "Kopparverket vid Åreskutan blev ett ekonomiskt vågspel".

Fröå gruva – ett storsamhälle på sin tid

Här bröts kopparmalm mellan åren 1744-1919. Gruvbolaget verkade länge under namnet Gustafs- och Carlsbergs kopparverk. Tillhörande hyttor, hammare, myntverk, dammar, kanaler och kraftverk anlades i närbelägna byar. Fröå gruva krävde mycket arbetskraft och många torp byggdes, där familjerna drev små jordbruk. Som mest 127 torp i gruvfälten i Fröå och Huså. Här bodde 600 innevånare år 1800, det var då Jämtlands största samhälle!

Kopparmalmen som bröts i Fröå transporterades vidare till hyttor, framförallt i Huså på andra sidan Åreskutan. Där smältes den till koppartackor eller präglades till myntplåtar. Tackorna exporterades vidare till Norge, Sundsvall, Stockholm och Tyskland.

Efter nedläggningen 1919 lämnade människorna Fröå gruva. Byggnader såldes eller förföll men sedan dess har omfattande upprustningar gjorts genom föreningen Fröå Gruva som bildades 1984.

Fröå från Förberget som är resans första besök. Här kan vi gå på upptäcktsfärd i den spännande gruvhistorien!

Njut av gamla gruvbyn med vägar och stigar som leder till torp, pumphus, gruvvind, smedja och andra byggnader från gruvepoken. Fascineras av den rekonstruerade vattenkonsten, det finns idag ingen fungerande motsvarighet i hela norra Europa!

Kopparverket i Huså var länge Jämtlands största arbetsplats och Gustaf Beskow var huvudägare i bolaget som ägde kopparverket i Huså och tillhörande koppargruvor i bl a Fröå.

Dåtidens teknik för kopparsmältningen var omständlig och tidsödande och gruvorna drabbades ofta av översvämningar. Efter 5 år av missräkningar sökte Gustaf efter en handlingskraftig person för att effektivisera verksamheten i Jämtland och valet blev svågern Gustaf Adolf Montgomery, som flyttade till Jämtland år 1834. En ståndsmässig herrgård invigdes på nyårsafton år 1837 som vi kommer att titta på. Ny teknik installerades bl a ett stort vattenhjul med ledningar för att pumpa ut vattnet ur gruvorna, nya rostugnar och en ny hyttbyggnad med blåsmaskiner installerades. En ny brygga anlades vid Kallsjön och från 1840 användes Jämtlands första ångbåt med namnet Åreskutan för att bogsera kolpråmar från kolhusen runt Kallsjön fram till hyttorna i Huså. Den årliga kopparproduktionen var som mest ca 50 ton.

Montgomery såg till att förbättra arbetarnas villkor genom att bilda en fattigkassa och anställa en brukspräst och ett nytt kapell byggdes i Huså.

Gustafs son Axel blev kopparverkets disponent år 1855 och flyttade från Stockholm till Huså herrgård med sin hustru Charlotta, en resa på ca 70 mil.

Smeden Lennart Wedin i aktion under Fröådagarna i mitten av juli varje år.

Då håller gruvorna, museer och olika sevärdheter öppet med guideade turer för den nyfikne.

I Bergsstugan serveras våfflor, tunnbröd, dagens rätt, soppa och salladsbuffé.

Resan

Vi planerar att bo på hotell Emma i Östersund och göra besöket under Fröådagarna 12-13 juli då det pågår en mängd lokala aktiviteter. Kan vara bra att ansluta i Östersund på kvällen 11 juli.

12 juli besöker vi Fröå gruva och får en utförlig guidning om verksamheten där. Efter lunch åker vi till Huså och besöker gruv- och bruksmuseet och får en guidning även här.

13 juli kan vi göra ett besök på Jamtli som är 3 museer med lokal anknytning på samma plats i Östersund. Där hittar vi konst & design, Jämtlands historia, djur och kultur. Sen planerar vi fria aktiviteter för den som vill vara kvar hela dagen, det finns mycket intressant att besöka som Wilhelm Pettersson Bergers hus på Frösön, monumentet om slaget om Jämtland år 1178, Orrvikens Moose Garden med älghägn eller en tur upp på Åreskutans topp med kabinbanan.

Till Östersund går det att ansluta med flyg, tåg eller egen bil alternativt samåka.

Anmälan

Tycker ni detta låter intressant går det bra att anmäla sig när vi har skickat ut en mer detaljerad informationen om resan i mitten av maj men boka gärna in datumen redan nu. Har ni frågor redan nu så hör gärna av er.

Bra hemsidor:

Info om orådet vid Fröå gruva: www.froagruva.se

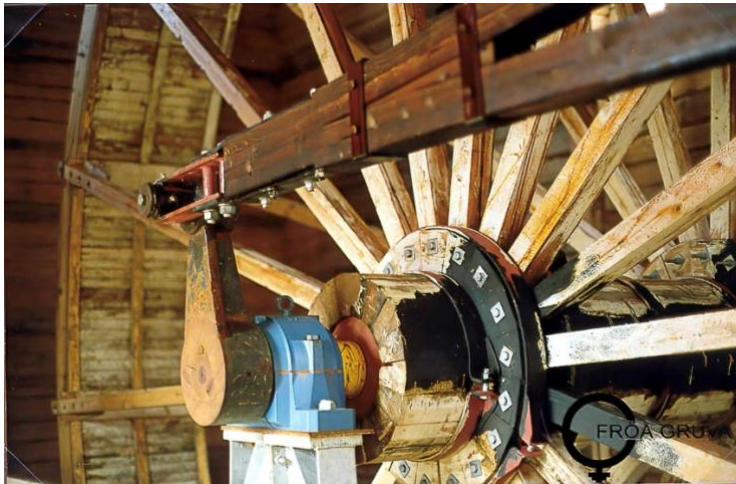
Bergstugan i Fröå: www.bergstuganfroa.se

Åre Turistinformation och besöksservice, den digitala turistbyrån

Googla på: Gruv och bruksmuseum Huså

Instagram: @foreningen_froagruva

Facebook: Fröå Gruva

I Fröå finns stångången som är monterad i vattenhjulet och driver vattenpumparna nere i gruvan. Anläggningen kan vi se när den är i drift.

Kontakta gärna någon i resegruppen om ni har några funderingar eller frågor:

Carl Beskow, tel +46 (0)768-34 84 66

Charlotte Beskow, tel +46 (0) 706-59 19 19

Patrik Telland, tel +46 (0) 73-515 05 59

Carl / Charlotte / Patrik